

Posudek vedoucího diplomové práce Pavla Hyldebranta Řízení o správních deliktech právnických osob

Předložená diplomová práce o rozsahu 53 stran je členěna (kromě úvodu a závěru) do čtyř částí. Autor nejprve stručně shrnuje vývoj řízení o správních deliktech právnických osob a uvádí prameny právní úpravy řízení o správních deliktech právnických osob. Dále se zabývá základními zásadami řízení, v této části pojednává o obecných zásadách řízení, o zásadách zjišťování skutkového stavu a o některých právech obviněného. V části nazvané "Vlastní řízení o správním deliktu právnické osoby" věnuje pozornost vymezení účastníků řízení, některým předprocesním institutům, zahájení a průběhu řízení, rozhodnutí. Dále uvádí specifika některých druhů řízení. Práce je ukončena závěrem.

Diplomová práce je předložena jako přepracovaná práce, kterou diplomant neobhájil dne 28. 1. 2014. V posudcích vedoucího práce i oponenta byly vzneseny zásadní připomínky k obsahu práce. Vytkána byla autorovi zejména disproporčnost práce, kdy byly relativně podrobně uvedeny zásady, které se v řízení uplatňují, ovšem spíše v obecné rovině, bez vztahu k řízení o správním deliktu právnické osoby. Dále byly vzneseny připomínky k systematické práci a k nedostatečným pramenům, ze kterých práce vychází. Kritizována byla též skutečnost, že autor se jednotlivými procesními instituty zabývá jen obecně, bez hlubší teoretické analýzy i bez rozboru praktických problémů spojených s jejich uplatněním v řízení o správních deliktech právnické osoby.

Je třeba konstatovat, že nyní předložená práce vytkané nedostatky neodstraňuje. Autor nevyužil ani možnosti konzultovat přepracovanou verzi práce. Reaguje pouze na konkrétní vytkané problémy a připomínky, některé části práce rozšířil, v nich se ovšem nacházejí nové zásadní chyby. Také systematika práce nedoznala větších změn (uvedení práv obviněného v rámci zásad řízení, zařazení doručování za zahájení řízení apod.). Zásadní pochybení je třeba spatřovat v tom, že autor nepřipustně zaměňuje procesní způsobilost právnické osoby s otázkou, kdo je oprávněn za právnickou osobu jednat. To, že v § 29 odst. 1 správního řádu je vázána procesní způsobilost na svéprávnost, resp. její rozsah, neznamená, že právnická osoba nemá způsobilost k právnímu jednání (i když nejednají samy, ale prostřednictvím zástupců). S tím souvisejí i úvahy autora o častém ustanovení opatrovníka právnické osobě. Diplomant by měl proto při ústní obhajobě vysvětlit, jak rozumí vztahu procesní způsobilosti a procesního jednání za právnickou osobu. Dále by bylo vhodné objasnit, co rozumí „střetem zájmů, ve kterém se často nachází osoba oprávněná jednat za právnickou osobu“.

Z dalších konkrétních připomínek:

- Co znamená zásada legality v řízení o správním deliktu právnické osoby? Jaké jsou teoretické i praktické zvláštnosti uplatňování zásady „nemo tenetur“ v řízení o správním deliktu právnické osoby?
- str. 31 – má kontrolní protokol, resp. provedení kontroly postavení institutu před zahájením řízení (viz zvolená systematika)?
- str. 32 – srozumitelné nejsou vývody autora o „podnětu“ k zajištění důkazu,
- str. 34 – není možné zaměňovat lhůtu pro zahájení řízení ve smyslu lhůty pro zánik odpovědnosti se lhůtou, dokdy má správní orgán zahájit řízení po zjištění důvodného podezření o spáchání správního deliktu (§ 80 odst. 2 správního řádu).
- str. 35 – lze vymežit doručování jako písemnou komunikaci správního orgánu s právnickou osobou?
- str. 36 – může nastat situace, kdy má právnická osoba neznámé sídlo?
- str. 37 – jaké jsou důsledky toho, že se osoba jednáající za právnickou osobu nedostaví k jednání bez omluvy?

- str. 38 – nejsou srozumitelné vývody autora o tom, kdy má fyzická osoba vypovídat jako svědek a kdy za účastníka řízení. Co jsou tzv. „kvaziúčastníci“?
- str. 39 – kdy je zástupce právnické osoby ve střetu zájmů?
- str. 39 – zcela nejasné jsou teze o možnostech zastavení řízení o správním deliktu právnické osoby. Není vůbec jasné, jak má správní orgán rozhodnout (a podle jakého ustanovení), dojde-li k závěru, že se skutek nestal, není správním deliktem, nespáchal jej obviněný.
- str. 41 – správní řád i teorie správního práva hovoří o „společném řízení“ (řízení vedené spojením různých řízení),
- str. 44 – jakou úpravu řízení o správních deliktech právnických osob lze nalézt v Ústavě, v Listině základních práv a svobod a v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob?

V závěru se opakují výklady o zásadách. Záměr autora navrhnout možnosti nové právní úpravy řízení o správních deliktech právnických osob není vůbec naplněn. Úvahy jsou zčásti i mimo zvolené téma. Návrh o možnosti odepřít podání vysvětlení (str. 49 – nejde o odepření výpovědi!!!) nemá smysl, právní úprava již takové ustanovení má (§ 137 odst. 1 správního řádu). Další návrhy nejsou vůbec zdůvodněny. Co se rozumí „bezvýjimečným zákazem reformace in peius“?

Vzhledem k uvedeným obecným nedostatkům zásadního charakteru navrhuji hodnocení „neprospěl“.

V Praze dne 27. 5. 2014

doc. JUDr. H. Prášková, CSc.